

A KÚRIA végzése

Az ügy száma: Kvk.IV.38.133/2016/2.

A tanács tagja: dr. Kozma György a tanács elnöke; dr. Balogh Zsolt előadó bíró
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó bíró

Kérelmező:

Kérelmezett: Nemzeti Választási Bizottság

A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél: kérelmező

Az ügy tárgya: A Nemzeti Választási Bizottság 120/2016. számú határozata

Rendelkező rész

A Kúria

- a Nemzeti Választási Bizottság 120/2016. számú határozatát helybenhagyja;
- kötelezi a kérelmezőt, hogy – külön felhívásra – fizessen meg az államnak 10.000 (azaz tízezer) forint eljárási illetéket.

A végzés ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

Az ügy alapjául szolgáló tényállás

- [1] Magánszemély 2016. szeptember 29-én 8 óra 42 perckor kifogást nyújtott be a kérelmezetthez a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 1. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 208. § (1) bekezdése alapján a Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. választási alapelveket és választási törvényt sértő magatartása miatt.
- [2] Előadta, hogy 2016. szeptember 28-án 20:40 perckor a Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. "M4 Sport" nevű médiaszolgáltatásában közlésre került az alábbi reklám:
- 00:00:00 – 00:00:02 M4 Ajánló Ferencváros – UTE jégkorong közvetítés
- 00:00:02 – 00:00:07 M4 ajánló és reklám spot Társadalmi célú reklám
- 00:00:08 – 00:00:011 Egy fiatal férfi a következőt mondja: „Szeretem Magyarországot és szavazok október 2-án.”
- 00:00:12 – 00:00:15 Idősebb úr: „Szeretem Magyarországot és szavazok október 2-án.”
- 00:00:16 – 00:00:19 Fiatal hölgy: „Szeretem Magyarországot és szavazok október 2-án.”
- 00:00:19 - 00:00:22 Kék háttér, fehér szöveg, alatta narráció: „ Szavazzon október 2-án!”
- 00:00:22 – 00:00:24 Fehér kép, szöveg és címer „Készült Magyarország Kormánya megbízásából”
- 00:00:24 – 00:00:29 M4, Társadalmi Célú reklám, majd reklám
- 00:00:29 – 00:00:34 Nissan reklám

Kvk.IV.38.133/2016/2.

- [3] A kérelmező rögzítette, hogy a Kormányt, mint az országos népszavazásra javasolt kérdés szervezőjét az Nsztv. 69. §-a alapján megilleti az országos népszavazás kampányidőszakában a politikai reklám, mint a Ve. 140. § szerinti kampányeszköz használatának joga. Hivatkozott arra, hogy a Kormányt megillető időtartam a Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. médiaszolgáltatásában 50 perc.
- [4] A kifogástevő szerint a kifogásolt reklám a Kormány kampánytevékenységének a része. Azáltal, hogy a részvételre buzdít, a Kormány érdekét szolgálja, a népszavazás érvényessége generális érdeke annak, aki a népszavazás kezdeményezője, majd szervezője. Véleménye szerint nem kell külön bizonyítani, hogy a Kormánnyal ellentétes állásponton lévők nagyobb része arra buzdítja a választókat, hogy ne vegyenek részt a népszavazáson, tehát a defenzív vélemény kifejtők a népszavazás érvénytelenségében érdekeltek.
- [5] A fentiek miatt a kifogásolt reklám politikai reklám és nem társadalmi célú reklám, rá a politikai reklám Ve.-ben foglalt előírásai vonatkoznak azzal, hogy a Kormány a népszavazás szervezőjeként az öt megillető 50 perc időtartam keretei között jelenhet meg. Kifogástevő szerint a Ve. alapelveit sérti az, hogy a népszavazás szervezője az öt megillető 50 perces időtartamon kívüli időtartamot is igénybe vett társadalmi célú reklám formájában. A Ve. alapvető rendelkezésein túl a kifogástevő a Ve. és a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) politikai reklámra vonatkozó rendelkezéseit is megjelölte a jelölt jogsértés alapjául.
- [6] A kérelmezett a 120/2016. számú határozatában a kifogást elutasította. A kérelmezett alkotmánybírói és kúriai határozatokkal alátámasztva részletes indokát adta álláspontjának. Többek között kifejtette, hogy a kifogásolt műsorszám elhangzó „Szeretem Magyarországot és szavazok október 2-án” szöveg, a döntés legitimitása érdekében közvetlenül a népszavazáson való választópolgári részvételre biztatásként értékelhető, de nem a választói akarat befolyásolására irányul. Az NVB álláspontja szerint a kifogásolt műsorszám nem jut kifejezésre a Kormány álláspontja, abban nem hangzik el arra vonatkozó buzdítás, hogy a választópolgárok a népszavazáson való részvételük alkalmával a Kormány kampányában megfogalmazottakkal egyezően döntsenek, hogy álljanak a Kormány mellé, vagy, hogy azonosuljanak annak a népszavazási kérdés kapcsán kifejtett véleményével. A kérelmezett álláspontja szerint a műsorszám nem a Kormánynak a 2016. október 2-ai népszavazás kapcsán elfoglalt álláspontját népszerűsíti, és nem hordoz politikai tartalmat, a műsorszám közérdekű üzenetként értékelhető.
- [7] A kérelmezett 120/2016. számú határozatával szemben a kérelmező felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, indítványozta a határozat megváltoztatását és kérte a Kúriát a kifogásban foglaltaknak helyt adni. A kérelmező szerint a kérelmezett 120/2016. számú határozata sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjait, az Nsztv. 69. §-át, a Ve. 146. § a) pontját, 147. § (5) bekezdését, a 147/A. § (4) bekezdését, a 147/E. §-t a 147/F. § (2) bekezdését és az Mttv. 203. § 55. pontját.
- [8] A Kúria a Kvk.IV.37.935/2016/2. számú végzésében a Nemzeti Választási Bizottság 120/2016. számú határozatát megváltoztatta, megállapította, hogy a lineáris médiatartalom-szolgáltatást nyújtó Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. "M4 Sport" nevű médiaszolgáltatásában 2016. szeptember 28-án 20:40 perckor közlésre került „Szeretem Magyarországot és szavazok október 2-án.” jelmondatú, valamint a „Szavazzon október 2-án!” jelmondatú műsorszám közlésével megsértette a választási eljárásnak a politikai reklám közzétételéről szóló rendelkezését. A Kúria végzése kötelezte a szolgáltatót, hogy e végzés rendelkező részét a

Kvk.IV.38.133/2016/2.

határozat közlésétől számított három napon belül a jogsértő közlésekkel azonos napszakban és ahhoz hasonló módon tegye közzé.

- [9] A Kúria döntésében hangsúlyozta, hogy a választási és a népszavazási eljárásokban a minél nagyobb számú választópolgári részvétel elérése közérdekű cél. A magas részvételi arány növeli a választások és a népszavazás eredményének a legitimitását {Kúria Kfv.IV.37.848/2016/3., Indokolás [23]}. Ezért a szavazáson való részvételre buzdítás olyan közérdekű üzenet, amely a nép általi közvetlen vagy közvetett hatalomgyakorlás megvalósulása érdekében kíván hatást gyakorolni a műsorszám nézőjére, hallgatójára.
- [10] A Kúria utalt arra, hogy a társadalmi célú reklám és a politikai reklám közötti alapvető különbség az, hogy az előbbi közérdekű cél elérése érdekében kíván hatást gyakorolni a médiatartalom nézőjére (hallgatójára), az utóbbi célja a párt, mozgalom vagy a kormány népszerűsítése, illetve a támogatásra való ösztönzés. A Kúria osztotta a kérelmezett azon megállapítását, amely szerint a népszavazáshoz való jog gyakorlására felhívó kormányzati aktivitás közérdeket szolgál, de ehhez hozzá kell tenni, hogy a kormányt az országos népszavazásra javasolt kérdés szervezőjét az Nsztv. 69. §-a alapján megilleti a kampányidőszakban a Ve. 140. §-a szerinti politikai reklám kampányeszköze is.
- [11] A Kúria rögzítette, hogy hivatalos tudomása van arról, hogy a kampánynak nem csak a feltett kérdés mikénti megválaszolása, hanem a részvétel vagy a távolmaradás is részét képezte, a választópolgári döntést tehát a kampányban résztvevők részéről többirányú befolyás érte. Megállapította, hogy a népszavazási kampányban a politikai diskurzus részét képezte a részvételre és a népszavazástól való távolmaradásra ösztönző kampánytartalom. Ebben a kontextusban – hangsúlyozandó, hogy kampányidőszakban – a kormány megbízásából készült, a részvételre ösztönző reklám nem függetleníthető a népszavazás szervezőjének céljától. Ezáltal a közlésben megjelent a Kormány támogatására való ösztönzés, ami azonban a politikai reklám ismérve. Mivel az Mttv. 203. § 64. pontja esetén a műsorszám akkor minősül társadalmi célú reklámnak, ha az nem politikai reklám, ezért a műsorszám önmagában vett közérdekű célját a jelen népszavazási kampány tartalma és iránya felülírta.
- [12] A Kúria megállapította, hogy – szemben a kérelmezett felülvizsgált határozatával – az „M4 Sport” nevű médiaszolgáltatásban 2016. szeptember 28-án 20:40 perckor közlésre került 29 másodperces műsorszám az Mttv. 203. § 55. és 64. pontja alapján nem társadalmi célú reklámnak, hanem a Ve. 146. § a) pontjába foglalt politikai reklámnak minősíthető.
- [13] A Kúria a fentiek szerint, a Ve. 218. § (2) bekezdés a) pontja alapján megállapította a jogszabálysértés tényét. A Kúria döntésének elvi tartalma szerint a műsorszám önmagában társadalmi célú reklámnak minősül, ha abban nem jelenik meg a szervező népszerűsítésének, vagy a szervező támogatásának ösztönzésére irányuló cél. A műsorszám közérdekű célját azonban a népszavazási kampány tartalma és iránya felülírhatja.

Az alkotmányjogi panasz és az Alkotmánybíróság határozata:

- [14] A Kúria végzése ellen a műsorszolgáltató fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Indítványában az Alaptörvény IX. cikk (1)-(2) bekezdésében biztosított jogának sérelmére hivatkozott. Álláspontja szerint a társadalmi célú reklámok a médiaszolgáltató szerkesztett tartalmainak tekinthetők. Amennyiben a médiaszolgáltató a megrendelést befogadja, úgy a műsorszám a médiaszolgáltató műsorfolyamának részévé válik, amiért a médiaszolgáltató az Mttv. szerinti felelősséget vállal. Alkotmányjogi értelemben

Kvk.IV.38.133/2016/2.

ezzel a műsorszám üzenete a médiaszolgáltató saját, alkotmányos védelmet élvező véleményévé válik. A Kúria döntése ezért a vélemény- és sajtószabadságát korlátozta.

- [15] Az alkotmányjogi panasz alapján eljáró Alkotmánybíróság a 20/2016. (X. 28.) AB határozatában megállapította, hogy a Kúria Kvk.IV.37.935/2016/4. számú végzése az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése vonatkozásában alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisítette.
- [16] Az Alkotmánybíróság szerint az a körülmény, hogy a részvételre ösztönzés a népszavazás érvényességét szolgálja, nem ad alapot arra az értelmezésre, hogy a közlés a kérdésnek a Kormány – mint kezdeményező – által kívánt módon való megválaszolására irányulna. Az Alkotmánybíróság úgy vélte, hogy a kúriai döntések alkalmasak arra, hogy – mintegy öncenzúráként – a műsorszolgáltatót visszatartsa társadalmi célú reklámok közzétételétől. Az Alkotmánybíróság szerint a Kúria a végzésben foglalt jogértelmezésével megsértette a műsorszolgáltató médiatartalom-szerkesztésre vonatkozó szabadságát.
- [17]
- [18] Az Alkotmánybíróság határozatát követően a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 361. § c) pontja alapján eljáró tanács a Kpkf.VI.38.098/2016/3. számú végzésben a Kúria Kvk.IV.37.935/2016/2. számú ügyben eljáró tanácsát új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A végzés szerint az új eljárásban a Kúriának az alkotmánybírósági határozatban foglaltaknak megfelelő döntést kell hozni.

A döntés indokolása

- [19] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 39. § (1) bekezdése szerint „[h]a a törvény eltérően nem rendelkezik, az Alkotmánybíróság döntése mindenkire nézve kötelező.” Ez alapján a Kúriának a Nemzeti Választási Bizottság 120/2016. számú határozatát helyben kellett hagynia.
- [20] A Kúria utal arra, hogy az ügyben a véleménynyilvánítás, azon belül a sajtószabadság, valamint a szerkesztői szabadság tartalmi szempontjainak meghatározása az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozott. Ugyanakkor a felülvizsgálat keretei között a Kúria mindenkori kompetenciája annak vizsgálata, hogy a kérelmezett helyesen állapította-e meg a tényállást és annak megítélése, hogy a kérelmezett a tényállási kontextusban helyesen, törvényesen értelmezte-e a társadalmi célú vagy a politikai reklám fogalmát.
- [21] Az Alkotmánybíróság 20/2016. (X. 28.) AB határozata ez utóbbi kérdést is eldöntötte, amikor megállapította, hogy: „[a] vizsgált műsorszám semmilyen formában nem utal a népszavazáson eldöntendő kérdés mikénti megválaszolására és nem irányul a népszavazás során megnyilvánuló választói akarat befolyásolására. A műsorszám a népszavazáshoz való jog gyakorlására, a választópolgári részvételre biztat, amivel a döntés legitimitását mint közérdekű célt kívánja elősegíteni” [Indokolás, 49]. (...) „Az a körülmény, hogy a részvételre ösztönzés a népszavazás érvényességét szolgálja, nem ad alapot arra az értelmezésre, hogy az Alaptörvény értelmében a közlés a kérdésnek a Kormány – mint kezdeményező – által kívánt módon való megválaszolására irányulna.” [Indokolás 56]

Alkalmazott jogszabályok:

- [22] 2011. évi CLI. törvény 39. § (1) bekezdése

Kvk.IV.38.133/2016/2.

Záró rész

- [23] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Ve. 229.§ (2) bekezdésének megfelelően nemperes eljárásban bírálta el.
- [24] A Kúria az eljárási illetéket az illetékekről szóló többször módosított 1990. évi XCIII. törvény 43.§ (7) bekezdése alapján állapította meg, melynek viselésére a 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdés alapján a kérelmező köteles.
- [25] A Kúria határozata elleni további jogorvoslat lehetőségét a Ve. 232. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2016. november 29.

dr. Kozma György sk. a tanács elnöke; dr. Balogh Zsolt sk. előadó bíró, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó sk. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő